

SŁOWO

„SŁOWO” wstępuje we wszystkie prawa i przejmuje wszelkie obowiązki „Gazety Krajowej”.

Wychodzi codziennie z wyjątkiem dni poświęconych.

Redakcja i administracja Ad. Mickiewicza 4. Tel. 228. Otwarte od 9 do 3.

Prenumerata miesięczna z dostarczeniem do domu oraz z przesyłką pocztową mk. 1200.

Koszt ogłoszeń: Wiersz nonpa szpaltowy: przed tekstem 800 mk.; w tekście 400 mk.; za tekstem 168 mk. W numerach świątecznych o 25 procent drożej.

SKŁADY TOWAROWE i BOCZNICA

Romualda Bancarewicz i A. Kopelowicz

Zarząd: Wilno, ul. Gdańska № 6.

Telefony:

Zarządu i Ekspedycji } 768
Składów } 767.

Własne składy z własną bocznicą kolejową przy ul. KURLANDZKIEJ № 9.

IMPORT—EKSPORT. Magazynowanie, ASEKURACJA,

CLENIE. Inkaso - Finansowanie zakupów.

Wydział Reklamacji Kolejowych. Wydział drzewny

REPREZENTACJA NA KRESY

Wschodnio - Europejskiego Towarzystwa Ekspedycyjnego

Adres telegraficzny: Wilno - Celeritas. (Zarząd: Warszawa, Marszałkowska 137).

Przewóz towarów własnymi samochodami na dogodnych warunkach.

DOM BANKOWY

T. BUNIMOWICZ

Wielka 72. WILNO. Telef. 257

otrzymał nazwę

BANKU DEWIZOWEGO

I przeto od dnia dzisiejszego jest uprawniony do obrotu dewizami, jak np. do wydawania czeków, przyjmowania poleceń na przekazy w walucie obcej, w pokryciu rachunków firm zagranicznych i do sprzedaży walut na zasadzie zezwoleń, wydanych przez Izbę Skarbową.

WPISY do Państwowej Średniej Szkoły Ogrodniczej w Wilnie, Sołtaniszki 50.

Kandydat zgłaszający się na I kurs winien przedstawić:
a) Podanie do Dyrekcji Szkoły rodziców lub opiekunów, b) Własnoręcznie napisany życiorys, c) Świadectwo ukończenia 4 klas szkół średn., d) Metrykę lub wypis, że ma ukończone 15 i nie przekroczone 18 lat, e) Świadectwo zdrowia i szczepienia ospy, f) Świadectwo moralności o ile od wystąpienia ze szkoły upłynęło więcej jak pół roku. Uczniowie, którzy otrzymują świadectwo ukończenia szkoły, korzystają w służbie cywilnej i wojskowej, z praw przysługujących im na mocy ustaw o szkolnictwie zawodowym.

Wyjaśnień udziela Dyrekcja Państwowej Średniej Szkoły Ogrodniczej, Wilno, Sołtaniszki 50.

Magazyn i pracownia ubiorów męskich

St. KRAUZE

przyjmuje zamówienia z materiałów własnych i powierzonych, oraz poleca Sz. Klienteli sprzedaż materiałów sezonowych w kuponach.

Wilno, ul. WILEŃSKA 32, 1-e piętro.

AKUSZERYJNO - GINEKOLOGICZNA LECZNICA

w Wilnie, ul. Żeligowskiego № 5

pod kierownictwem lekarza specjalisty przyjmuje położnice i chorych cierpiących na choroby kobiece.

Oddzielne i wspólne pokoje. 3—1

Rołnictwo w planie gospodarczym polskim.

Okolo trzech czwartych ludności polskiej stanowi ludność wiejska, z małym wyjątkiem rolnicza. Już ten sam fakt musi wysunąć na plan pierwszy interesy rolnictwa polskiego, jako sprawę warsztatu pracy dla ogromnej większości narodu polskiego. Dwie ważne gałęzie przemysłu eksportowego Polski: przemysł gorzeleny i cukrowy są związane z rolnictwem. Polska, zajmując drugie miejsce w Europie w produkcji kartofli, może rozwinąć na wielką skalę produkcję krochmalu i jego eksport. Otóż rozwój rolnictwa i przemysłu, związanego z rolnictwem, musi stać się podstawą programu gospodarczego Polski.

Mamy ludność rolniczą gęstsza, niż inne kraje Europy. W Królestwie trudniących się rolnictwem na kilometr kwadratowy liczone 57, w Galicji przeszło 70, gdy Niemcy miały przed wojną rolniczej ludności na kilometr 33, Francja 31, Włochy 47. Natomiast na naszych ziemiach wschodnich rolniczej ludności mamy na kilometr od 15 do 30. Otóż prawidłowe rozmieszczenie ludności rolnej przez kolonizację wewnętrzną jest głównym czynnikiem uzdrowienia w Polsce stosunków agrarnych.

Największy bowiem rozwój przemysłu nie zmniejsza w dość znacznym stopniu liczby zatrudnionych w rolnictwie. Przemysł niemiecki rozwinął się w ostatnim 25-leciu z nadzwyczajną chyżością, a jednak nie zmniejszył absolutnie liczby zatrudnionych w rolnictwie, lecz tylko pochłaniał naturalny przyrost ludności. Jeżeli dalszy rozwój naszego przemysłu pochłaniać będzie nasz przyrost naturalny i nie będzie się zwiększało przeludnienie rolnicze w Polsce, będziemy to uważali za objaw pożyteczny. Liczba rolniczej ludności Polski w stosunku do obszaru państwa jest tak znaczna, że umożliwia podniesienie w dwójnasób intensywności naszego rolnictwa, zwłaszcza przy zastosowaniu ulepszonych narzędzi i maszyn, oraz nawozów sztucznych.

Rołnictwo Europy posiada obecnie koniunkturę wysoką, ze względu na dający się uczuć, w porównaniu z czasem przedwojennym, brak produktów rolnych w Europie.

Produkcja zbożowa Europy bez Rosji upadła znacznie w okresie wojny i jeszcze nie zdążyła dzwignąć się w okresie powojennym. Obszar zasiany głównymi zbożami: pszenicą, żytem, jęczmie-

niem, owsem, kukurydzą wynosił przed wojną 76.2 miliona ha (przeciętna 1909—1913 r.), przeciętna zaś dla lat powojennych 1919—1921 r. wynosiła 68.2.

Obszar obsiany temi zbożami wynosił 89,5 proc. obszaru obsianego w poprzednim okresie. Produkcja zmniejszyła się w większym stopniu: dla okresu 1909—13 wynosiła 1,077,8 milj. q., w okresie zaś powojennym wynosi 828,3 milj. q. czyli spadła do 76,9 proc.

Produkcja więc zbożowa zmniejszyła się o 23,1 proc.

Można byłoby przypuszczać, że wskutek zmniejszonej produkcji zbożowej zwiększył się import zboża do Europy; tymczasem rzecz się ma całkiem odwrotnie.

Zestawienie wywozu i przywozu wszystkich zbóż do Europy dla okresów 1909—13 i 1919—21 wykazuje zmniejszenie przywozu do Europy: jęczmienia z 40,7 milj. q. do 10,6 milj. q., owsa z 16,9 do 8,4; ryżu z 12,2 do 5,7; natomiast przywóz przynicy zwiększył się z 3 do 17,7 milj. q.

Konsumcja zbożowa Europy uległa zmniejszeniu, jak wykazuje następująca tablica: (w milj. q.) (q=100 kilo).

Zboża	Produkcja	Przewyżka importu nad eksportem	Konsumcja
1909—13	3485	30	3515
1919—21	2837	17,7	3014
1909—13	13,6	8,4	102
1919—21	14,0	9,7	237
1909—13	87	407	494
1919—21	100	106	206
1909—13	11,1	169	280
1919—21	11,2	106	218
1909—13	9,3	39,5	48,8
1919—21	9,6	41,8	51,4
1909—13	8,6	0,1	8,61
1919—21	9,1	1,3	10,4

Z powyższego zestawienia widać, że konsumpcja zmniejszyła się ilościowo, a jakościowo się pogorszyła. Konsumpcja przynicy zmniejszyła się o 50,1 milj. q., co nie znajduje rekompensaty w zwiększeniu się o 13,5 milj. q. konsumpcji żyta, o 1,8 milj. q. konsumpcji kartofli, o 2,6 milj. q. konsumpcji kukurydzy. Zmniejszona o 28,8 milj. q. konsumpcja jęczmienia jest uwarunkowana zmniejszoną konsumpcją piwa. Zmniejszona konsumpcja owsa o 6,2 milj. q. pozostaje w związku ze zmniejszoną liczbą żywego inwentarza, szczególnie koni. Liczba koni zmniejszyła się z 99,8 do 89,1, t. j. o 10,7 milj. głów, czyli o 9,9 proc. Liczba bydła rogatego o 3,1 proc., a liczba owiec o 7,6 proc., liczba świń o 15,2 proc.

Powyższe dane wskazują, że aprowizacja Europy znajduje się obecnie w ciężkich warunkach, gdyż zmniejszyła się konsumpcja nie tylko zboża, lecz i mięsa. Siły produkcyjne rolnictwa amerykańskiego znacznie wzrosły. Gdy produkcja ważniejszych zbóż w Europie bez Rosji spadła z 1,077,8 milj. q. na 828,3 w okresie 1919—21 r., jednocześnie w Ameryce Półn., t. w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie, wzrosła z 1,237,1 do 1,427,5. Stany Zjednoczone i Kanada mogą odegrać wybitną rolę w zaprowizowaniu Anglii, Holandji, Szwecji i Norwegii, t. j. krajów o wysokiej walucie. Dla zaprowizowania reszty Europy potrzebny jest postęp rolnictwa krajów środko-

Poszukuję mieszkania

Może być na Antokolu, Zwierzyniecu, Zakrecie lub innym przedmieściu. Może być z remontem. Od dwóch do pięciu pokoi z kuchnią. Oferty redakcja „Słowo” pod W. K.

Restauracja Hotelu Europejskiego

Spółki Wileńskich Kuchmistrzów)-(Dominikańska № 1
Wykwintna kuchnia.)-(Bufet obficie zaopatrzone w napoje i trunki.)-(Gabinety.)-(Gra kwartet.
Z poważaniem Zarząd.

Dyrekcja Stowarzyszenia Spożywczego „Zjednoczenie”

Niniejszym podaje do wiadomości Sz. P.P. Członków, iż termin dopłaty 1500 mk. p. do pełnego udziału, t. j. do 2000 mk. polsk., według uchwały Walnego Zebrania Członków z dn. 30.IV 1922 r. upłynął 1-go sierpnia 1922 r. Nadmieniam się przytem, iż nieuregulowanie wyżej wymienionej dopłaty do 1-go października r. b. będzie służyło dowodem zrzeczenia się praw członkowskich.

Wpłaty przyjmuje się w Biurze, Zawalna 16.

Wilno, 13 września 1922 r.

Dyrekcja.

Wileński Prywatny Bank Handlowy

Egzystuje od 1873 r.

I Oddział Miejski

zakatwia wszelkie operacje w zakresie bankowości wchodzące

Tel. 737 ul. Wielka 54 Tel. 737

Czynny od g. 9—2 i od 4—6.

HERBATA Angielska „Sibunion”

wytworona w smaku, naciąga dobrze bez domieszek.

Hurtowy Skład: WILNO, DOBROCZYNNY 2,

Wschodnia Spółka H-Przem.

Wileński Bank Kredytowy
Ostrobramska 8, telefony 726, 727
 Adres telegraficzny: „Wildkredbank”.
Bank czynny od 9—2 i od 4—6.

DOM HANDLOWY
W. i E. SZUMAŃSKICH
 ul. Mickiewicza № 1.
 Poleca nowości sezonowe. Palta jesienne. Suknie spacerowe i wizytowe. **Wykwintną bieliznę.** 3—2

Sprzedaż detaliczna
 Na sezon jesienny otrzymano duży wybór materiałów wełnianych i bawełnianych na ubrania damskie, męskie i paltoty. **Bielizniane i pościelne.** Wileńska 27, „Wschodnia Spółka”. 9—4

wej Europy, a szczególnie rolnictwa polskiego. Polska winna starać się zastąpić Rosję w zaprowianowaniu Europę środkowej, która ze względu na swą walutę i drożyznę tonażu z trudnością może korzystać z produkcji zaocceanowej. Zły stan walut środkowo-europejskich jest znany, podajemy więc tylko dane o drożyznie tonażu.

Cena przywozu 480 angielskich funtów pszenicy ze Stanów Zjednoczonych do Anglii z 2 szyl. 16 pens. 1914 r. wzrosła 1921 r. do 5 szyl. 3 pency, czyli przeszło w dwójnasób, tonaż jednak 1921 r. był już znacznie tańszy, niż tonaż sprzedanych lat — 1918 r. równał się bowiem 46 sz., w 1919 r. — 9 sz., w 1920 r. 10 szyl. 2 p. Nie należy przypuszczać, żeby tonaż w dalszym ciągu ulegał staniu, gdyż węgiel zdrożał, zwiększyła się też w znacznym stopniu płaca marynarzy.

Produkcja zbożowa Stanów Zjednoczonych w 1921 r. była mniejszą niż w 1919 r., gdyż ceny wszelkich innych produktów wzrastały szybciej, niż produktów rolnych, kapitał więc i praca zaczęły porzucać rolnictwo. Rząd Stanów Zjednoczonych wypracował rozległy program przyjęcia z pomocą rolnictwu amerykańskiemu, projektując między innymi przeprowadzenie kanału, łączącego Wielkie jeziora z oceanem, co uczyniłoby tańszym eksport produktów rolnych z rolniczych stanów, jak Michigan, Wisconsin, Ohio.

Zanim to jednak nastąpi, rolnictwo Europę posiadać będzie w ciągu jakichś lat 10 nadzwyczajnie pomyślne koniunktury. Okres ten powinna wyzyskać Polska dla podniesienia swego rolnictwa.

Polska może osiągnąć między narodowe znaczenie gospodarcze tylko przez podniesienie swego

rolnictwa i przez zwiększenie swego udziału w współpracy Europy. Już w r. 1921, pomimo swych znacznych odłogów, Polska była krejem czynnym w handlu produktami rolnymi, t. j. posiadała przewagę wywozu nad przywozem. W roku 1922, wskutek zwiększenia obsianych obszarów, wywóz Polski będzie jeszcze znaczniejszy. W produkcji kartofli Polska zajmuje drugie miejsce w Europie. W produkcji lnu może z łatwością prześcignąć W. Brytanię, która w r. 1920 obsiewała 61,000 hektarów lnu, w r. 1921 19,5 hekt. Polska może bardzo łatwo obsiewać lnem do 200 tys. hekt. i wywozem lnu wspólnie z krajami bałtyckimi, zastąpić Rosję.

W produkcji żyta Polska w r. 1921 zajmowała drugie miejsce w Europie, ustępując tylko Niemcom, a przeszło czterokrotnie przewyższając Czechosłowację. W produkcji owsa Polska zajmuje trzecie miejsce, ustępując tylko Francji i Niemcom. Produkcja jęczmienia — czwarte miejsce, ustępując Hiszpanii, Rumunii i Niemcom. W produkcji pszenicy Polska zajmuje dziewiąte miejsce, ustępując Francji, Włochom, Hiszpanii, Rumunii, Niemcom, Węgrom, Bułgarii i Wielkiej Brytanii, są to dane dla 1921 r. Prawdopodobnie w 1922 r. nietylko prześcignie Wielką Brytanię, która obsiadała tylko o 1,000 hekt. więcej pszenicą, ale dorównała Bułgarii, która obsiadała o 112,000 hekt. więcej niż Polska.

Zajmujemy szóste miejsce co do obszaru wśród państw europejskich, ale w liczbie tych państw figuruje Szwecja, ze względu na swe położenie geograficzne na północy, posiadająca znacznie mniej obszaru rolniczego. Pod względem produkcji rolnej możemy zająć trzecie lub nawet drugie miejsce w Europie, nie licząc Rosji. Musimy tylko wydajność rolniczą Pol-

ski podnieść do poziomu przedwojennej wydajności b. dzierżawy pruskiej. Byłoby to podniesienie wydajności ziem północno-wschodnich niemal dwi i pół razy. Podniesienie wydajności Królestwa i b. Galicji o przeszło 80%. Wówczas Polska mogłaby zastąpić przeszło połowę dawnego wywozu rosyjskiego i jej uciążliwość, a nawet rozszerzenie się na wschódzie byłoby sprawą pierwszorzędnej wagi dla aprowizacji Europy, a więc dla uzdrowienia stosunków gospodarczych całej naszej części świata.

Władysław Studnicki.

DOM BANKOWY
F. WINISKI
 WIELKA 67, tel. 336
 Przekazy inkaso
 Dyskonta
 Rachunki bieżące
 Kupno walut
 po cenach najwyższych

Wiadomości polityczne.

Czem się zajmie Liga Narodów, jak skończy Polskę obcinać?
 Na czwartkowym posiedzeniu plenarnym rozpatrywana była kwestja sporu polsko-litewskiego. Motta, streszczając debaty komisji politycznej, wskazał, że komisja nie miała możliwości stwierdzenia słuszności oskarżeń litewskich, dla tego też opiniowała za przekazaniem tej sprawy Radzie Ligi Narodów, która rozstrząda środkami dla zbadania i interwenjowania w tej sprawie. Sidzikauskas oświadcza na to, że Zgromadzenie, uchwalając dyskusję w sprawie Wileńskiej, zawiadło nadzieję narodu litewskiego. Mówca spodziewa się, że Rada wyśle komisję ankietową do Wilna. Askenazy przypomina wówczas, że większość komisji politycznej, między innymi zaś Hyzmans i Fisher opiniowała przeciwko postanowieniu wystąpienia komisji, która to postanowienie uprzedza decyzję Rady Ligi Narodów. W zakończeniu Askenazy domaga się zatwierdzenia rezolucji komisji. Cecil oświadcza, że Zgromadzenie powinno wziąć pod uwagę opinie większości, domagającej się wystąpienia komisji ankietowej. Motta wyjaśnia raport komisji, wzmiankuje o opinii Cecila, zaznacza jednak, że komisja była jednomyślna co do tego, że nie byłoby właściwym, aby Zgromadzenie przesądzało o góry decyzje Rady, której przekazuje sprawę. Posiedzenie odroczone do piątku. Jutro rozpocznie się dyskusja nad raportem komisijnym w sprawie Galicji Wschodniej. (Pat.)

Przyjęcie wniosku Fieldinga. Na wczorajszym plenarnym posiedzeniu Zgromadzenia Ligi Narodów delegat kanadyjski Lapinte referował znaną dyskusję komisijną w przedmiocie Galicji Wschodniej, zaznaczając, że obie strony życzą sobie jaknajprędszego rozwiązania kwestji, jakkolwiek rozmaicie opiniują co do sposobu rozwiązania. Zgromadzenie przyjęło bez dyskusji wniosek Fieldinga.

Konferencja ekspertów wojskowych. 21 b. m. rozpoczęła się w Warszawie konferencja ekspertów wojskowych państw Bałtyckich, Rumunii i Polski. Konfe-

rencja ma na celu uzgodnić opinie ekspertów wojskowych, wobec mającej się odbyć w Moskwie konferencji rozbrojeniowej. Z ramienia Polski udział w konferencji biorą gen. Stanisław Haller, płk. Piskor i mjr. Schätzel. (A.W.)

Przyjęcie układu Bałtyckiego. W piątek b. m. po południu obradowała Komisja Graniczna, która uchwaliła, między innymi, jednomyślnie przyjęć układ bałtycki z dn. 17 marca r. b. podpisany w Warszawie. (A.W.)

Sprawa samorządu Małopolski. Na piątkowym posiedzeniu Komisji Konstytucyjnej rozpatrywano w dalszym ciągu projekt samorządu małopolskiego. Partje katolicko-ludowe i Chrześcijańska Demokracja oświadczyły się przeciwko projektowi rządowemu. Poseł Niedziałkowski (P.P.S.) wniósł znany projekt socjalistyczny o autonomji terytorjalnej dla Wschodniej Małopolski. Poseł Głębicki imieniem Z. L. N. D. złożył oddzielny projekt. Poseł Rataj zaproponował przyjęć oba projekty jako materiał dla prac Komisji. Wniosek posła Niedziałkowskiego nie uzyskał większości. W końcu uchwalono wybrać podkomisję, złożoną z przedstawicieli 5 najliczniejszych klubów, dla uzgodnienia obu projektów. (A.W.)

P. P. S., N. P. R. i Ch. D. przeciwko dobrowolnym mowom. Wczoraj o godzinie 12 marszałek zwołał konwent senatorów. Pierwszą sprawą, którą się zajęto, była ustawa o ochronie lokatorów. Marszałek zaproponował, ażeby przyjęto postanowienie, że dobrowlna umowa może obowiązywać. Przedstawiciele P. P. S., N. P. R. i Ch. D. oświadczyli się kategorycznie przeciwko wprowadzeniu sprawy ochrony lokatorów na porządek dzienny. Decyzji nie powzięto. Komisja konstytucyjna zajmowała się rozpatrzeniem referatu Halbana samorządzie wojewódzkim z uwzględnieniem trzech województw Wschodniej Małopolski. Komisja przemysłowa rozpatrywała przedłożenie rządowe w sprawie portu w Gdyni i powzięła uchwałę, wzywającą rząd do nieprzerwanego

prowadzenia budowy. Komisja skarbową dyskutowała nad projektem ustawy o zadłużeniu skarbu państwa w P. K. K. P. oraz o nowej emisji banknotów. Komisja przyjęła udzielone wyjaśnienia ministra Jastrzębskiego, dotyczące uzupełnienia budżetu na rok 1922. Przyjęto podnieść emisję do 350 miliardów i postanowiono uznać za dłużenie skarbu 370 miliardów. W drugim punkcie porządku dziennego znajdował się projekt ustawy o 8% pożyczce złotej. Referował poseł Weinzlar, który zaproponował komisji przyjęcie przedłożenia rządowego. Komisja rolno rozpatrywała projekt ustawy o przedłużeniu czasu korzystania z mieszkań użytkownikom na Kresach Wschodnich. Po dyskusji zdecydowano, aby korzystanie z mieszkań przedłużyć do 21 marca 1923 roku, korzystanie z ziemi do 31 października r. b. Po upływie tego terminu ziemia powinna być oddana prawym właścicielom. (Pat.)

Ustawa o uposażeniu urzędników. Wysłuchawszy opinii Związków Urzędniczych, rząd wniósł do Sejmu projekt ustawy o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych. Ustawa normuje uposażenia funkcjonarjuszów służby cywilnej, wojskowej, nauczycieli szkół państwowych, pracowników państwowych kolei żelaznych, poczt, telegrafów i telefonów. Wniesiono także projekt ustawy uposażenia sędziów, prokuratorów oraz projekt ustawy emerytalnej. (Pat.)

Ludność Litwy nie wynosi 3 milionów. W związku z wyborami przeprowadzono spis ludności państwa litewskiego, który wykazuje 2,293,100 mieszkańców. (A. W.)

Neron II. Z Helsyngforsu donoszą, że Trocki napisał dramat pod tytułem „Dwa Światy”, który wystawiony będzie w Moskwie. (Wap.)

Główny język na uniwersytecie reński. W sferach uniwersyteckich uchwalono zaprosić do Kowna na wakujące katedry profesorów wysyłanych z Moskwy. Ponieważ jeden z paragrafów ustawy uniwersyteckiej pozwala na prowadzenie wykładów w jakimkolwiek języku, głównym językiem wykładowym na Uniwersytecie Litewskim będzie język rosyjski. (Wap.)

Dymisja kard. Gasparri'ego. Dzienniki omawiają możliwość dymisji kardynała Gasparri'ego ze stanowiska sekretarza stanu w Watykanie. (Pat.)

Kanada przyłącza się do układu bolszewicko-angielskiego. Pomiedzy przedstawicielami rządu sowieckiego i kanadyjskiego zawarty został w Londynie układ, według którego Kanada przyłącza się do układu rosyjsko-angielskiego z roku 1921. (Pat.)

Koniec Europy.

III. Upadek cywilizacji w świetle fizyki.

Dzielo swoje zakroił Spengler na wielką miarę. W tomie pierwszym mamy przed sobą imponujący wyraz uniwersalizmu ducha niemieckiego, podziwiamy w nim zarówno ogrom wiedzy i odczytania, jak też intuicyjną, nieraz z paradoksem graniczącą bystrość syntetycznych spostrzeżeń i domysłów. Pod względem bogactwa treści nie może być oczywiście dorównać i nie rości pretensji do tego szczupła rozmiarami swemi rozprawa R. Świętochowskiego,*) ale zasługuje na uwagę tem, że autor, poruszając ten sam przedmiot, co Spengler — znaczenie i

grozę seccjalizmu, jako czynnika nietylko rozkładowego, lecz i nie dającego się w żaden sposób usunąć lub pohamować — oświecił rzecz tę, jako przyrodnik, zupełnie nowem światłem.

Z zarozumiałą sufizancją przyrodnika spojrzal on na daremne ustulowania humanistów, daremne z tego powodu, że wprowadzają do pojęć ludzkich „nieustalone pojęcie o nieskończoności” — i zamknął się w kole ciasniejszem i dostępniejszem fizyki, bo fizyka, jako „badanie prawidłowości zjawisk występujących w przyrodzie” (określenie Smoluchowskiego), jest podstawą nauk; wszystkie od niej pochodzą, „tu mamy poszukiwać najgłębszych syntez, najszerzych poglądów, najpewniejszych podstaw w granicach ludzkiej poznawalności” — i dzięki fizyce przyszość przestaje być — „nieknięta zagadką, terenem dla wróżbitów, szarlatanów, czy wieszczów, a rozwiera się przed nami jasnym, otwar-

tym horyzontem”... „Syntezy fizyki są to jedyne ogniska światła, rozdzierającego mrok niewiedzy naszej; są to jedyne gwiazdy, około których kręca się planety myśli naszych, sądząc, że pływają swobodnie; od nich, jako od źródła, rozpocząć musi bieg swój każdy nowy prąd naukowy. Nazywają się też dla tego zasadami, albo postulatami fizyki”.

Fizyka zaś postawiła obok postulatów zachowania energii, jako postulat drugi, zasadę entropji, czyli dążności do równomiernego wszędzie rozproszenia energii cieplnej. „Wszystkie — tłumaczył zasadę tę prof. August Witkowski — nagromadzone zepasy energii zamienić się muszą stopniowo w ciepło, a ciepło to, rozchodząc się drogą promieniowania, zrówna i zażre wszystkie różnice temperatury między częściami układu”. Innymi słowy, przyroda zdąży do idealnej sprawiedliwości, do sprawiedliwego podziału tej siły życia

jaką ma w sobie, a sprawiedliwość prowadzi za sobą spokój, czyli, że wszystko w przyrodzie, wszystkie jej energie, które skutkiem nierówności burzą się, walczą ze sobą i walcząc, żyją pełnią życia i twórczości — wszystkie zrównają się w nieruchomości idealnego bezwładu, w martwocie, która jest śmiercią. Więc nie życie, lecz śmierć jest ostatecznym celem wszechświata. „Taką jest — głosi Świętochowski — olbrzymia redukcja zagadnień, jaką daje zasada entropji, takim — posępne proroctwo, jakie nieomylnie stawia.

Przenieśmy tę zasadę do historii; da ona szeroką syntezę, tę samą nawet, którą dawał Herder, tylko w innym oświetleniu. Wraz z Herderem uznamy, że dźwignią ludzkości, jej celem idealnym jest humanizm — i nie będzie to w sprzeczności z myślą jego, gdy ideał humanistyczny określimy wyrazem **sprawiedliwość**. Wyraz ten w zastosowaniu do historii rozu-

miemy, jako stałe, stopniowe zdobywanie przez ogół ludzki praw, które przemocą przywłaszczyły sobie jednostki. Bez względu na postawienie zasady sprawiedliwości, jako hasła i celu, socjalizm prześcignął wszystkie inne kierunki, musi przeto zwyciężyć. Ale za stanowiący się, czym jest socjalizm. W najgłębszej swej treści, odpowiada na to Świętochowski: „z energetycznego punktu widzenia — bez frazesów i złudzeń — socjalizm zdąży do najmniejszego wysiłku w stosunku do osiągniętej korzyści”. „Nienawiść do pracy — wyraża autor myśli tej samą jaskrawiej jeszcze i silniej — jest w bezpośrednim i przyczynowym związku z walką o sprawiedliwość powszechną”... „Jest to rozumne, konsekwentne, konieczne nawet, jako objaw tej tendencji w przyrodzie, o której Witkowski powiedział, że **przyroda ma wstręt do wszelkich stanów materji wyjątkowych, nadzwyczajnych, do takich mianowicie, które**

*) „Zanik energii społecznej w świetle fizyki” (Warszawa Wende).

Przed wyborami.

Rozmowa z d-r'em Szabadem.

Wobec wystąpienia z Bloku Mniejszości żydowskich stronnictw demokratów i ludowców, zwróciłem się do przywódcy żydowskiej grupy demokratycznej d-ra Szabada z prośbą o poinformowanie, jakie przyczyny skłoniły demokratów i ludowców do ustąpienia z Bloku.

Do Bloku—oświadczył dr. Szabad—przystąpiliśmy z następującymi warunkami: 1-o aby zobowiązać wszystkie stronnictwa, względnie odłamy narodowościowe, wchodzące w skład bloku, do solidarnego popierania w Izbie poselskiej i Senacie żądań mniejszości narodowych, dotyczących ich zupełnego równouprawnienia w państwie i 2-o aby z list bloku nie wyszły do Sejmu osoby skompromitowane, któreby zwiększyły obóz reakcjonistów w ciałach prawodawczych Rzeczypospolitej.

Niestety sjonisiści i ortodoksi w Warszawie, zawierając wcześniej między sobą blok wewnętrzny, nie zgodzili się na warunki felkistów, kierując się ciasnymi celami partyjnymi i ambicjami natury osobistej. Poruszyli wszystkie sprężyny, aby niedopuszczyć przedstawicieli ludowców i demokratów żydowskich na zarady decydujące bloku. Uczestnicy zaś bloku nie-żydzi niedostatecznie reagowali na takie niedopuszczalne traktowanie żądań żydów-demokratów ze strony przywódców sjonistów i ortodoksów.

Na tem tle wynikł rozłam bloku i zmuszeni zostaliśmy wystąpić z niego, albowiem jak się okazało blok ten ma dla nas więcej stron ujemnych niż dodatnich. Polemika, która wskutek tego wywiązała się na łamach prasy warszawskiej, wywołała w społeczeństwie żydowskim w Wilnie poważne niezadowolenie. Delegacja, która na wniosek partii demokratycznej była wysłana przez tułuski żydowski Komitet Polityczny, aby wpłynąć na wzajemnie zwalczające się strony i pogodzić je, skutku nie osiągnęła. Wówczas partia demokr. w Wilnie, aby jakkolwiek uratować sytuację mniejszości, zagrożonych przez ordynację wyborczą, wystąpiła z wnioskiem ustąpienia z bloku mniejszości, zawartego w Warszawie, i zawarcia analogicznego bloku w Wileńszczyźnie. Woleliśmy bowiem mieć co prawda mniej mandatów, niż iść ręką w rękę z sjonistami, których dostatecznie nie znamy.

Nie wykluczaliśmy bynajmniej możliwości przystąpienia do naszego bloku miejscowych Białorusinów lub nawet demokratycznych ugrupowań polskich, stojących na gruncie zupełnego równouprawnienia obywatelskiego i narodowego. Na wypadek nieprzystąpienia do takiego bloku odłamów innych narodowości, proponowaliśmy utworzenie bloku wyłącznie stronnictw żydowskich Ziemi Wileńskiej. Białorusini niestety propozycję naszą odrzucili, stronnictwa zaś żydowskie udzieliły odpowiedzi w nadchodzącą niedzielę.

O ile stronnictwa te nie wezmą udziału w naszym bloku, pójdziemy do wyborów razem z blokiem felkistów i rzemieślników całej Polski, który wysunie listę „żydowskiego bloku demokratyczno-ludowego”. Mamy nadzieję, iż uda się nam przeprowadzić posłów w okręgach Warszawa, Białystok, Wołyń i Wilno.

— Czy „Bund” zgłosił akces do bloku demokratycznego?

Nie. „Bund” (prawy), którego poglądy w niektórych punktach prawie że się zgadzają z naszymi, przystąpi do wyborów oddzielnie. W Wileńszczyźnie „Bund” posiada bardzo mało szans wyborczych i przeto nie jest dla nas groźnym rywalem.

Zegając się z dr. Szabadem, zapytałem o poglądy grupy demokratów żydowskich na sprawę Wileńszczyzny.

Wobec sytuacji jaka się wytworzyła—oświadczył Dr. Szabad—o losie Wileńszczyzny prócz wyrazu opinii ludności przez odpowiednie ciała decydują również czynniki międzynarodowe, ostateczny rezultat których trudno w tej chwili przewidzieć.

Nasi posłowie jednakże w przyszłym Sejmie będą domagali się pewnej autonomii dla Ziemi Wileńskiej i zagwarantowania praw mniejszości narodowych tu osiadłych. My, żydzi demokraci, nie wierzymy w państwowość żydowską, o której sni sjonisiści, jesteśmy obywatelami tego kraju, w którym urodziliśmy się i mieszkamy, szczególnie Wileńszczyznę uważamy za swoją ojczyznę, tu bowiem rozbudowaliśmy swoją odrębną kulturę, literaturę i język.

K. S.

Zjazd Białorusinów w Baranowiczach.

(Korespondencja własna).

17-go września w m. Baranowiczach odbył się zjazd białoruskich wyborców. Przedstawiciel Wileńskiego Białoruskiego Centralnego Komitetu Wyborczego p. Kochanowicz w swej mowie zaznaczył konieczność dla Białorusinów wejścia do bloku mniejszości narodowych. To jego żądanie nie było przychylnie spotkane przez obecnych. Opowiadał p. Kochanowiczowi przedstawiciel Białoruskiego Bezpartyjnego Włościańskiego Związku doktor Pawlukiewicz, który kategorycznie protestował przeciwko wstąpieniu do bloku z powodów następujących: 1) antypaństwowy stosunek bloku do Polski, 2) udział w bloku żydowskich reakcyjnych partii. Mowę doktora Pawlukiewicza spotkały głośne owacje. Przemawiający potem przedstawiciele włościan zajęli niepojednaną pozycję względem bloku mniejszości narodowych. Zjazd postanowił do bloku nie wstępować.

Zjazd rosyjski w Brześciu.

W Brześciu w niedzielę, dnia 24-go września odbędzie się Zjazd Rosjan przy udziale p. Filosofowa. Według wszelkiego prawdopodobieństwa

bięstwa Zjazd ten opowie się przeciwko blokowi mniejszości narodowych.

Zjazd Białorusinów.

Dnia 21 b. m. odbył się w Wilnie Zjazd Białorusinów, tak zw. bezpartyjnych aktywistów, w którym oprócz aktywistów przyjmowali udział związki włościan i partja zielonego debiu. Wyniesiono rezolucję o nieprzystąpieniu Białorusinów do bloku mniejszości narodowych.

Sprawa Turecka.

Walka Anglii z Kemalem.

WARSZAWA. (Polpr.). Londyński korespondent „Rula” donosi: Angielski rząd postanowił zwrócić się do kolonii i w szczególności do Australji z propozycją podtrzymania Anglii przy obronie cieśnin i Konstantynopola przeciwko Turkom. W angielskich kołach rządowych potwierdzają, że Anglja zasadniczo zgadza się na zwrot Turkom Konstantynopola, ale po zabezpieczeniu pokoju. Dokąd cieśniny są zagrożone przez kemalistów, ostatecznej decyzji być nie może. Do „Timesa” donoszą z Rygi, że w związku z ostatnimi wypadkami w Turcji w Moskwie odbyło się nadzwyczajne posiedzenie wojenno-rewolucyjnej rady pod przewodnictwem Trockiego. Posiedzenie było poufne. Twierdzą, że rada postanowiła rozpocząć natychmiast przygotowanie wojennych sił kaukaskich republik, znajdujących się na Kaukazie sowieckich wojsk i floty na Czarnym

Teatry Wileńskie.

TEATR WIELKI	Dzisiaj Halka opera w 4-ach aktach S. Moniuszki.
TEATR POLSKI sala Lutnia	Dzisiaj „Sędziowie” Wysockiego. „Elektra” Hofmanstahla.
TEATR im. Syrokomli	Dzisiaj Damy i huzary komedia Fredry.

szczyzny. Za kilka dni ukaże się № 4 „Głosu Kowna”.

— „Kresy”. Ukazał się Moniuszkowski numer doskonale przez p. Fer. Hryniewiczza redagowanego tygodnika „Kresy”. Dobre ilustracje, starannie dobrane artykuły, sumienna korekta przyjemnie robią wrażenie.

— Napad rabunkowy. Dnia 21-go września r. b. trzech uzbrojonych bandytów dokonało napadu rabunkowego na st. kolejowy Prudy. Za rabustami, którzy narazie zdołali umknąć, wysłano pogoń. (Wap.)

— Zbójnik świat równa... Dnia 20 września r. b. 15 uzbrojonych bandytów napadło na właściciela majątku „Wielki Sierwacz” gminy Końcieniewickiej, zrabowawszy i uwiózłszy nagrabione przedmioty. Tegóż dnia miał miejsce podobny rabunek w Dolhinowie, gdzie bandyci napadli i ograbili jednego z właścicieli sklepów. (Wap.)

TEATRY I MUZYKA.

Komunikaty teatrów:

— Teatr Wielki (Pohulanka). Dzisiaj „Halka” Moniuszki w premierowej obsadzie partii głównych. Jutrzejsze przedstawienie tej opery zostało zakupione przez okręg naukowy dla młodzieży szkolnej. W przygotowaniu operetka „Dziewczę z Holandji” Kalmana w reżyserji p. Dowmunt.

— Teatr Polski (Lutnia). Dzisiaj i dni następnych „Sędziowie” Wysockiego i „Elektra” Hofmanstahla z niezrównaną p. Wysocką w rolach głównych. W przygotowaniu „Pelikan”, najnowsza sztuka Strindberga w reżyserji p. Wysockiej. Udział w tej sztuce, po za panią Wysocką, biorą czołowe siły naszego zespołu z pp. Gruszkowską, Mołską, Peterem i Sawickim na czele.

— Teatr imienia Syrokomli (gmach Ratuszowy). Dzisiaj i dni następnych „Damy i Huzary” Fredry, w której to sztuce mają pole do popisu nowozaangażowane siły teatrów wileńskich. Reżyserował p. M. Nawrocki. W przygotowaniu „Książka Marek” Słowackiego z pp. Michorowską, Gruszkowską (Dub), Stryckim, Skalskim, Szubertem w rolach głównych. Znamięta aktualna komedia Grzymały Siedleckiego pod tytułem „Sublokatorka” wejdzie na afisz po przyjeździe autora.

Bilety do wszystkich trzech teatrów nabywać można w godz. 11—1 w kasie „Lutni”, od 3—9 w kasach poszczególnych teatrów.

Życie ekonomiczne.

GDĄŃSK (Pat) Marki polskie 18,72—18,78, żyto 1900, pszenica 2800, jęczmień 1650, owoce 2100, groch 2400.

Ceny w Wilnie.

23 września 1922 r.

Ziemliopidy: żyto 2850 mk. za pud, owoce 3000, otreby 1600, mąka pyłowa 5700, stolowa 5000, razowa 3300. Dowóz duży, tendencja zniżkowa. Budulec bez zmian.

Skóry: Jucht wyrobiony za 1 funt 2300 mk., szagryn 2200, chrom 1100 za stopę kwadr., cholewy płatowe 4500 para, szpigiel wałkowy 2400, podszewy 1700, podszewice 1700, podklejki 1500. Dowóz duży.

Olej llniany 30,000 mk. za pud (A.W.)

GIEŁDA

Według notowań rządowych Wileńskiej Giełdy Pieniężnej dnia 23 września 1922 r.

Waluta	Żądano	Poszukiwano
Dolary	7800	7765
Czeki na Berlin	5.50	5.10
Czeki na Gdańsk	5.40	5.00
100 rb. złotem	395500	392500
Wilen. Pryw. B. H.	3250	3200

KRONIKA

KALENDARZ.

Dzisiaj—[N. P. M. od wykup. niewoln. Jutro — Bł. Ludysława z Gieln. Wschód słońca: 5,49. Zachód „ : 5,56.

OPINY I ŚLISZYCA

Ost. kw. godz. 12 m. 20 w pol.

WILEŃSKA.

— Z karty żałobnej. Wczoraj w południe złożono na miejscu wiecznego spoczynku zwłoki zmarłego nagle, w dniu 19 b. m., na aneuryzm serca, ś. p. Bolesława Korczak-Jarkowskiego, znanego w szerokich kołach naszego miasta przedsiębiorcy robót blacharskich, członka Rady Nadzorczej Spółdzielczego Banku Ludowego.

Nad mogiłą na cmentarzu Bernardyńskim przemawiali: proboszcz parafji Św. Ducha ks. Adam Kulesza i weteran z r. 1863 pułkownik Józefowicz, który w podniosłej swej mowie uczcił też pamięć ojca niepospoczyte, ś. p. Leona Korczak-Jarkowskiego, swego kolegi, również uczestnika powstania 1863 r.

W oddaniu ostatniej posługi zmarłemu, oprócz najbliższej rodziny, wzięli liczny udział przed-

stawiciele wszystkich sfer naszego społeczeństwa.

— Książki dla więźniów. Ofiarowane dla biblioteki dla więźniów na Łukiszczach książki przyjmowane są nawet w stanie zniszczonym, gdyż wśród istniejących warsztatów pracy dla więźniów są czynne i inteligentnie. (Wap.)

— Apel do właścicieli domów. Bardzo byłoby pożądane, żeby właściciele domów wywiesili na bramach swych posesji karty, informujące mieszkańców ich domu, do jakiego i gdzie znajdującego się obwodu głosowania należy ten dom.

— Troška o zdrowotność. W trosce o zdrowotność mieszkańców Wilna ma być wydane rozporządzenie rządowe, przewidujące wymiar kary do 20.000 mk. za antysanitarnie utrzymywanie sklepów z artykułami spożywczymi. (Wap.)

— Z Komitetu Politycznego Ziemi Kowieńskiej. Komitet Polityczny Ziemi Kowieńskiej zamierza w dniach najbliższych rozpocząć szeroką akcję, mającą na celu obronę ludności polskiej na Litwie Kowieńskiej, oraz organizować emigrację polską z Kowień-

przedstawiają wielkie nagromadzenie energii”.

Otóż socjalizm zwyciężył w Rosji: Więc zapanowała tam śmierć? —Tak—i to przedej, niż można było przypuścić. Ogół ludności wymiera w mękach powolnego konania z głodu; tych zaś, co u szczytu stali, już zadreżono do śmierci. Socjalizm zetknął się tam z tym Imperatywem w naturze i życiu, jakim jest Wille zur Macht i—ustąpił. To znaczy, że zdradzili wodzowie jego: „To do czego dążyli i czego pragnęli okazało się niemożliwością. Głosili antymilitaryzm—tworząc wciaż nowe armje. Żądali usunięcia dyscypliny z wojska—zaprowadzili najsurowszą ze znanych na świecie. Za wszelką cenę pragnęli pokoju — wypowiedzieli wojnę wszystkim. Protestowali przeciwko karze śmierci i —mordowali tysiącami. Wymagali swobody przekonań—przewyższyli inkwizycję pod względem braku tolerancji. Uznając wolność prasy

—zniszczył tę wolność bezlitośnie. Przyznali robotnikom prawo bezrobocia i zmów—zaprowadzili przymusowe roboty pod grozą kul i bagnatów. Petępiali żandarmów—stworzyli czerezwyczejki. Glorifikowali równouprawnienie i usuniecie przywilejów—a dali przywileje swej armji i podzielili ludność na kategorie. Obiecywali raj swobody, szczęścia i rozwoju—a dali piekło niewoli, rozpacz i ruiny”.

Zdawalioby się, że po takim eksperymencie socjalizm powinien zbankrutować. Do wniosku tego byłibyśmy gotowi przechylić się, my, humaniści. „Nic podobnego—mówi nam na to przyrodnik — „pomimo najsmutniejszych doświadczeń, pomimo odstraszących przykładów, pomimo zaciętego oporu, jaki stawiają przeciwnicy socjalizmu, socjalizm zdobywa i zdobywać będzie coraz większe zastępy wyznawców, żadna moc nie stłumi działania entropji na ludzkość”. Socjalizm, wbrew nielo-

gicznosci ideału swojego, zwycięży — i to w tej właśnie formie, jakiej chcą doktrynerzy. Zamiast „obrzyknąć wodospadów energii, która, na nierówności materialnej oparta, burzyła i tworzyła, dobrodziejstwem będąc dla jednych, a przekleństwem dla drugich”—nastąpi jednolita nieruchomość absolutnej równości w posiadaniu dóbr materialnych i wszelkich praw społecznych... „Nie będzie krzywdy, ale i nie będzie radości”.

Nie będzie to jednak końcem, zasada entropji nie będzie jeszcze wyczerpana. Powstaną inne nierówności, duchowe, te, które natura sama tworzy, nierówności inteligencji. Demokratyzm wystąpi wtedy w postaci, która nam dzisiaj potworną się wydaje, t. j. pod hasłem zwalczania wybitnie zdolnych jednostek. I stanie się to sztandarem, wiarą mas. Zabrzmie hasło: „proletariusza umysłowi — łączcie się, niech żyją równość i wolność; łączcie się do walki z

supremacją umysłową, z władcami dusz, z panami myśli ludzkiej”. Można przypuścić, że powstaną wówczas „związki głupców”, „rady delegatów umysłowo upośledzonych”, że szerzyć się będą „strajki wykonawców małej myśli”. Zapewne też nauka będzie posunięta tak daleko, że „dzięki reglamentacji związków małżeńskich i urodzin, a z pomocą chemji, chirurgji, odżywiania i hodowli uda się znaleźć zapobiegawcze środki przeciwko wysokom zbytniej inteligencji”.

Tak zażartował p. R. Świętochowski, ale jakże żart ten bliskim jest prawdy. Nie żywiłem żadnych złudzeń co do kultury i charakteru rewolucji rosyjskiej. Już na samym jej początku, w masowych rzeziach oficerów, przez marynarzy dokonywanych, wystąpiła dzikość mas w całej obrzydlivości swojej, a dzikości tej pobłażliwie i nieraz piieszczotliwie, nawet jej błogosławiając, przyglądali się sentymentalni frazesowicze, którzy z Kiereńskim

na czele zostali w pierwszej chwili postawieni u steru Rosji. Gdy jednak pierwszy raz w maju z ust lekarza, wracającego z Petersburga, usłyszałem, że na niektórych sztandarach widnieje tam napis „dojść inteligencja”, nie chciałem temu wierzyć, wzięłem to za przesadę, za objaw tego strachu, „który ma wielkie oczy” i widzi to, czego inni nie widzą.—Dziś żądaniu wyrażonemu na owym napisie stało się zadość, inteligencja albo wymordowana, albo zniszczona moralnie, zmuszając ją do służenia katom Rosji. „Zentropizmowanie” nieszczęśliwego tego kraju przeszło łatwiej, niż ktokolwiek mógł się spodziewać. Przychodzi kolej, według autora „Zaniku energii społecznej”, na inne rasy i narody.

M. Zdziechowski.

POLIKLINIKA i SZPITAL Lit. Stowarzyszenia Pomocy Sanitarnej, Wilno, Wileńska 28

W Poliklinice przyjmują lekarze specjaliści: Choroby dziecięce od 11-12; choroby wewnętrzne od 12-4; chirurgiczne 1-2; kobiece od 11-1; oczu 10 - 2; uszu, nosa i gardła 12 - 3; zębów 10 - 11; skórne i weneryczne 2-3; nerwowe 1-2. W szpitalu oddziały: wewnętrzny, chirurgiczny, ginekologiczny i położniczy; (10-3 godz.). Leczenie promieniami; fotografowanie; prześwietlanie. Elektryczne wanny; elektryczny masaż. Laboratorium analityczne.

W. BORKOWSKI

Ś-to JAŃSKA 19
MICKIEWICZA 5

Wilno

Polęca na nowy rok szkolny w wielk. wyborze i dowoln. ilości: dzienniki, bruljony, zeszyty, ołówki, obsadki, gumy, atrament, teczki, paski i tornistry, oraz wszelkie artykuły szkolne i biurowe.

Cena konkurencyjna. Do handlu rabat.

KINO-TEATR
„HELIOS“
róg Wileńskiej i Mickiewicza.

Dzisiaj ostatni dzień. Nasze kolejne arcydzieła.

królowa ekranu

Lucy Dorian

w 6 akt. dramacie

„INFERNO“

Tragedja duszy kobiecej. Dyrekcja uprasza o proszę zajmować miejsca z gdańskimi. Początek seansów o godz. 5, 8 1/2, 8 i 9 1/2.

Pierwszorządny KINO-TEATR „PICCADILLY“
Ulica Wielka 72.

Wobec niebywałego powodzenia, obraz demonstrowany będzie tylko dziś 24-go września FAWORYTKA SZACHA (Za kulisami Monte-Karlo). Jest to jedyny obraz, wykonany przez specjalną ekspedycję w najpiękniejszych miejscowościach całego świata: w Paryżu, na Riwierze, w Monte-Karlo, Barcelonie, Grenadzie, Sewilli, Genoi i in. W głów. rol. Ellen Richter i K. Słoboda.

Kino-teatr POLONJA
Mickiewicza 22.

DZIŚ!

Światowej sławy artystki znakomita A. GORICZYNA i ulubieniec publiczności O. RUMICZ w relach głównych dramata żyłowego w 6-ciu aktach p. t. **SILNIEJSZA NIŻ MIŁOŚĆ.** Początek o godz. 4, 5 1/2, 7, 8 1/2 i 10 w.

ZAWIADOMIENIE.

Niniejszym mamy zaszczyt zawiadomić naszych Szanownych odbiorców, że

JENERALNĄ REPREZENTACJĘ

naszej fabryki powierzyliśmy firmie

Dom Handlowo-Przemysłowy

„AGRARIUM“ W WARSZAWIE

Dokąd prosimy skierowywać łaskawie wszelkie zamówienia.

Z poważaniem FABRYKA CYKORJI

Ferd. Bohm & Co

w Włocławku, istniejąca od 1816 roku.

Powołując się na powyższe zawiadomienie, prosimy Szan. Odbiorców o darzenie nas tymże zaufaniem, jakim się cieszy w Kraju i zagranicą firma FERD. BOHM & Co od przeszło stu lat.

Powierzone nam zamówienia wykonywane będą z całą skrupulatnością.

Z poważaniem Dom Handlowo-Przemysłowy

„Agrarium“ w Warszawie, Chmielna 25
Telef. 508 92, 111 08 i 195 01.

DENTOSAN

Najlepsza pasta do zębów
Żądać wszędzie.

Haz-Elite

Wyborowy krem udelikatniający i bielący cerę.
Żądać wszędzie.

Spółka G. A. ŻUK i Co
ul. Niemiecka 26. tel. 306.

Wielką na swetry, żakiety, szale, rękawiczki i t.p. we wszystkich barwach najdogodniej można nabyć w sklepie hurtowym przy ul. Niemieckiej 26. Na bieżący sezon otrzymaliśmy duże transporty w najrozmaitszych gatunkach, tudzież sprzedaż wszelkie rodzajów

przedzdy bawelnianej na ponczochoy, ich cerowanie i inne robotki oraz do tkania.

Zarząd Polskiego Stowarzyszenia Techników w Wilnie.

podaje do wiadomości, iż Walne Zgromadzenie członków Stowarzyszenia odbędzie się w lokalu przy ul. Wileńskiej 83 w dniu 1 października r. b. o godz. 5 po poł. Wrazie niedostatecznej ilości zebranych członków w dniu powyższym Walne Zgromadzenie przenosi się na dzień 2 października r. b., które odbędzie się o godz. 7 wieczorem i będzie prawomocnym niezależnie od ilości zebranych członków. Porządek dzienny następujący: 1) Sprawy przyjęcia nowych członków. 2) Ożywienie działalności Stowarzyszenia. 3) Założenie kolonii Inteligentkich i 4) Wolne wnioski.

P.p. członkowie którzy nie uregulowali składek członkowskie nie mają prawa głosu.

Zarząd.

Dr. D. Kenigsberg i-1. Wołodźko.
Choroby weneryczne, syfilis i skórne. Ul. Mickiewicza 4. Przyjm. od g. 9-2 i 4-7. Panie od 4-5.

Ordynator szpitala Sawicz. Choroby skórne i weneryczne od godz. 12-2 i 5-6. Zawalska 22.

„BRYGADA“

Współdz. zdemob. ofic. i szer. W. P. Oddział w Wilnie ul. Mickiewicza 8.

ma do sprzedania:

Majątek w pow. Święciańskim 170 dzies. ziemi z pod lasu w tym bardzo dobre łąki, bez budynków. Cena za dzies. 100.000 mk.

Folwark w pow. Lidzkim 4 km. od st. kol. nad rzeką 20 dzies. ziemi z łąką. Budynki w dobrym stanie. Cena 6.000.000.

Działka w pow. Lidzkim 15 dzies. pola ornego bez bud. Cena 2.000.000.

5 dzies. lasu, tuż obok stacji kol. Cena 2.000.000.

Maj. w pow. Święciańskim 136 dzies. w tym 90 dz. ziemi or. 20 łąk, 14 lasu, 5 ogrodu. Ziemia przy gminie. Budynki dobre. Cena 40.000.000.

Na Snipiszkach 2 domy miesz. drewniane i dom dla stróża razem ok. 15 ubłokacji—stajnia, wozownia, piwnice etc. Przy domach duży ogród warz. i kwiat. Cena 20.000.000.

Plac przy Pohulance i Zakretowej 1000 sąż. na całej przestrzeni sad owoc. 135 drzew. Cena 15.000.000.

Węgiel górnośląski wagonowo. cena 30.000 mk. za tonne franco b. granica niemiecka.

Agregaty maszynowe elektr. do popędu maszyn i jednoczesnego oświetlenia dużych i małych lokali, fabryk, majątków i miast. Ceny od 3-100 mil. mk. Kwas siarczynowy, kwas solny, koperwas miedziany, seleniak wagonowo.

„BRYGADA“

Współdz. zdemob. ofic. i szer. W. P. pośredniczy w kupnie i sprzedaży ziemskich, realności miejskich, lasów i t. d. Złatwia wszelkie transakcje handlowe, przyjmuje w komis. towary. Oddziały w Warszawie i Poznaniu.

Sprzedaje i kupuje tylko przez „Brygadę“. Zgłaszanie posady dla zdemobilizowanych.

Spółka Akcyjna

„PAC“

BISKUPIA 12. (Plac Katedralny, tel. 444)

Hurtownia została zaopatrzona na sezon jesienny w pełny asortyment obuwia: męskiego, damskiego i dziecięcego różnych gatunków.

Ceny konkurencyjne. Sprzedaż hurtowa i detale

Meble gięte

stale na składzie (krzesła i fotele biurowe) posiada

„Centrala Kresowa“ (Jagiellońska 7),

Przedstawicielstwo J. KOHN i S-ka w Radomiu

Fabryki

Sprzedaż detaliczna. 8-1

Hurtownikom i urzędom ceny specjalne.

Generalna reprezentacja S-ki Akc.

„Marmury Kieleckie“

Wilno, Królewska 7.

Dostarcza marmur i piaskowiec w blokach oraz płytach

wykonywa roboty kościelne, budowlane i pomniki.

Posiada na składzie towary meblowe i galanterijne.

Stała wystawa marmurów.

Herbata „Orange Pekoe“

oraz Cejlońska własnego importu

B-ci Sutkowskich

Wilno, Zawalska 2, tel. 755

Mechanik

z długoletnią praktyką, powrócił z Rosji poszukuje pracy w fabrykach glazowo-tytułowych przy maszynach Slomionowa, może na wyjazd. Adres: ulica Ad. Mickiewicza 49, m. 4 Tomaszewicza, dla Borejszo.

Pracownia kapeluszy

damskich Eleonory Bitowtowej Tatarska 1-30 Niniejszem zawiadamiam Sz. Klientów, że po powrocie z wakacji przyjmuję obstatunki na damskie kapelusze. Robota solidna i wykłpinna. Ceny konkurencyjne.

Elektro-leczniczy i rentgenologiczny zakład D-ra IWANTERA. Specjalne leczenie chorób nerwowych, gruźlicy płuc, astmi, reumatyzmu, neurajgi (iszias), skórnych i rozrostów płciowych. Ul. Mickiewicza 24.

Akuszzeria z Warszawy udziela porad. Przyjmuje od 9 rano do 7 wiecz. Mickiewicza 45-6.

DOKTOR

E. Birzowski

Chor. weneryczne, syfilis i skórne. Przyjmuje od g. 10-2 i 4-7. Panie od 3-4 pp. Jagiellońska 3, m. 5. (róg Mickiewicza).

Dr. S. Kaplan

Spec. chor. weneryczne, syfilis i skórne. Wileńska 11, m. 1 (wejście z Benedyktyńskiego zaułka) 9-12 i 4-7. Telefon 640. 2-1

Dr. med. Kazimierz Łukiewicz

ordynator szpitala Sawicz. Choroby skórne i weneryczne. Przyjm. od 8-9 rano i od 3-6 popoł. ul. Śniadeckich 1 (b. zauł. Ś-to Jerski).

Kobieta-Lekarz

Dr. Szwarc-Zeldowicz

Przyjęcia: 12 1/2-2 i 3-5. Choroby: kobiece, weneryczne, moczopłciowe. Ul. Mickiewicza (b. Ś-to Jerska) Nr. 24.

Lekarz Dentysta

Julja Bielunas

ordynuje od 12-2 i 3-5 Jagiellońska 9, m. 4

E. Suszyński

Choroby weneryczne i skórne, od g. 10-12 i 4-7. Ul. Ad. Mickiewicza 30.

Obiady wydaje się

w demu przywrotnym, smaczne, zdrowe i tanio. Ul. Wielka Stefańska 36, m. 20

Do sprzedania

dom, sklep i piekarnia. Połocka 27.

Do sprzedania

bryczki, drabinki, hary i facton. Zawalska 1. Zakład powozowy Stefanowicza.

Okazyjnie do sprzedania

szal turecki, lampa i zegar (antyczne), dwa obrazy (oryginały), dwa dywany, garnitur żakietowy męski i kołnierz futrzany damski (imitacja gronostaj). Niemiecka 1, hotel „Sokolowski“ pok 31.

Plac

ładny z drzewami na letniskach Pospieszka do sprzedania. Dowiedzieć się: ul. Nadbrzeżna (Zygmuntowska) № 16, sklep spożywczy.

Sprzedam

okazyjnie młyn do KAWY

(nadaje się do hurtowni), przyjmuje wszelkie roboty, wchodzące w zakres elektrotechniki, a również i tokarstwa po metalu. Pracownia elektro-mechaniczna Stanisława Piórewicza Ul. Ad. Mickiewicza 37.

Kto chce

coś kupić, coś sprzedać, znaleźć posadę, dostać pracowników, aby o jego firmie, przedsiębiorstwie i u b handlu wiedziano, znaleźć dzierżawę majątku, odstąpić w dzierżawę majątek itd. itd. itd.

niech się ogłosi

w gazecie

„SŁOWO“

a niezawodnie osiągnie wiele z tego korzyści.